

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
ORGANIZACJA HARCERZY

SPRAWNOŚCI WĘDROWNIKÓW

CZĘŚĆ II

REGULAMINY OBOWIĄZUJĄCE

GŁÓWNA KWATERA HARCERZY
LONDYN 1980

WSTĘP

Gałąź harcerzy wędrowników rozwija się pomyslnie w chorągwiach, i z myślą o tej młodzieży Główna Kwatera przystąpiła do przepracowania starych i opracowania nowych prób sprawności. W myśl zasady pracy tej gałęzi "nic na niby", przygotowaniem nowych wymagań zainteresowało się większe grono doświadczonych instruktorów.

Dziękując wszystkim którzy przyczynili się do wydania tej książeczki, chcę wymienić jedynie hm. Bronisława Pancewicza który dał bogaty materiał do dyskusji w postaci oryginalnych wymagań na sprawności wędrownicze dotychczas używane, oraz księżom kapelanom hm. Zbigniew Olbrys S.Ch. i hm. Wiesław Słowik T.J. którzy nadali duch posoborowy istniejącym sprawnościom religijnym. Tym i wielu innym serdeczny uścisk dłoni.

Niniejsze sprawności wprowadzam do użytku służbowego rozkazem L.4/81 z dnia 19 marca 1981r.

Czuwaj !

J.M. Bernasiński, hm.
Naczelnik Harcerzy.

SPRAWNOŚCI WĘDROWNIKÓW

Wszyscy wędrownicy zobowiązani są do kształcenia się w zakresie przynajmniej trzech sprawności - po jednej z każdej grupy:

sprawności fachowych
sprawności intelektualnych
sprawności zamilowania.

W ciągu sześciu miesięcy od chwili przejścia do gałęzi wędrowników, uczestnik dokonuje wyboru sprawności w których zamierza się specjalizować, w zależności od zamilowania, zdolności i lokalnych potrzeb i możliwości realizowania. Wybór sprawności zgłasza swemu bezpośredniemu przełożonemu. Wędrownik może zgłosić się do próby dowolnej komisji na sprawności wędrownicze w komisji działającej w Organizacji Harcerzy.

Harcerz-wędrownik posiadający odpowiednie wykształcenie, dyplom lub praktykę zawodową, może ubiegać się o przyznanie odpowiedniej sprawności na własny wniosek bez odbywania próby, pod warunkiem że wszystkie wymagania sprawności są zadowolone.

SKŁAD KOMISJI

Każda komisja w chwili powołania powinna się składać conajmniej z trzech członków, w tym przewodniczący w stopniu instruktorskim jako jeden z członków. Przewodniczący ma obowiązek powołania odpowiednich rzeczoznawców w zależności od zgłoszonych sprawności do próby.

Rzeczoznawcą może być osoba pełnoletnia obu płci, z Harcerstwa lub z poza Harcerstwa, która z tytułu swego wykształcenia, pracy zawodowej lub zamiłowań daje gwarancję że ubiegający się o daną sprawność odpowiada wymaganiom przepisany przez regulamin sprawności wędrowniczych.

W wypadku wątpliwości co do stopnia kwalifikacji proponowanego rzeczoznawcy, należy zwracać się do komendy chorągwi z zapytaniami.

PRZEPROWADZENIE PRÓBY

Próba może odbyć się komisyjnie z udziałem rzeczoznawcy odnośnie wszystkich punktów wymagań, albo części z nich lub w obecności jednego członka komisji i rzeczoznawcy celem przeprowadzenia całej próby lub jej dokończenia.

Wszystkie punkty wymagań na sprawność muszą być sprawdzone.

O sposobie przeprowadzenia próby decyduje przewodniczący komisji w zależności od rodzaju wymagań na daną sprawność.

W wypadku trudności w kontaktowaniu się z rzeczoznawcą, próba może się odbyć częściowo drogą korespondencyjną. W tym wypadku, przewodniczący komisji zwraca się listownie lub osobiście do rzeczoznawcy z prośbą o nadesłanie pytań na te punkty wymagań które nie mogły lub nie będą przeprowadzone przez pozostałych członków komisji.

Rzeczoznawca nadsyła pytania i ewentualnie uwagi odnośnie praktycznej części próby. Odpowiedzi pisemne wraz z zapytaniami i kartą próby, przesyła przewodniczący komisji do rzeczoznawcy do oceny i ewentualnego podpisu.

SPRAWNOŚCI HARCERZY

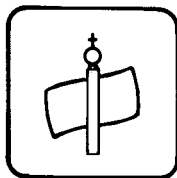
Przy niektórych wymaganiach, pierwszym warunkiem jest posiadanie sprawności harcerzy np; przy sprawności "Filatelista" pierwszym warunkiem jest by stający do próby posiadał sprawność "Zbieracza znaczków". W wypadku kiedy kandydat nie posiada sprawności harcerzy, należy sprawdzić wiadomości kandydata na podstawie wymagań na odpowiednią sprawność harcerzy przed przystąpieniem do samej próby na sprawność wędrowniczą. W tym wypadku, sprawności harcerzy nie przyznaje się gdyż pomyślnie ukończenie próby i przyznanie sprawności wędrowniczej jest stwierdzeniem zadowolenia wszystkich wymagań. Również sprawności harcerzy nie wpisuje się do książeczki służbowej i harcerz wędrownik nie nosi jej na mundurze.

SPOSÓB NOSZENIA SPRAWNOŚCI

Sprawności wędrowników nosi się naszyte na prawym rękawie koszuli harcerskiej, powyżej łokcia po dwie w rzędzie.

Oznaką sprawności jest kwadrat o boku 3 cm. koloru khaki z odpowiednim symbolem wyszytym czerwoną nicią. Sprawności religijne są koloru fioletowego a symbol jest wyszyty nicią koloru złotego. Jedynym odchyleniem od tej zasady jest sprawność "Samarytanina" której czerwony krzyż jest na białym tle.

CEREMONIARZ

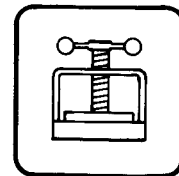
1. Wykaże praktyczną znajomość kierowania jednostką podczas religijnej uroczystości.
 - a/ Przygotuje i poprowadzi poczet sztandarowy. Z odpowiedzialnym za nabożeństwo ustali formę wejścia i miejsce dla pocztu podczas nabożeństwa.
 - b/ Przewidzi i przeprowadzi ustawienie zastępów podczas Mszy św. polowej, porządek Komunii św. i postawę (stojącą, klęczącą, siedzącą) odpowiednią do poszczególnych części Mszy św.
 - c/ Przygotuje sam lub z pomocą innych, odpowiednie śpiewy na Mszę św. obozową. Jeśli zaistnieje potrzeba zaopatrzy wszystkich w teksty. Przewidzi pieśni znane wszystkim, odpowiadające okoliczności
2. Przygotuje i poprowadzi ranną i wieczorną modlitwę dla zastępu lub drużyny podczas obozu lub biwaku. Może do tego dołączyć także odpowiednie pieśni.
3. Kieruje jednostką podczas straży przy Bożym Grobie lub procesji.
 - a/ W zależności od możliwości, w Wielkim Tygodniu dowodzić będzie harcerzami czuwającymi przy Grobie Pańskim. Przewidzi i dopilnuje zmian.
 - b/ Gdy jednostka bierze udział w procesji (Boże Ciało, Rezurekcja) obejmie dowodzenie i wywiąże się z zadania poprawnie.
4. Zna i rozumie obyczaje narodowe związane ze świętami.
 - Potrafi opisać wigilię, jej przebieg i zwyczaje.
 - Opisz tradycje specyficzne dla Polaków w Wielkim Poście (Gorzkie Żale, Boże Groby itp).
 - Zwyczaje związane z uroczystościami Matki Bożej (święcenie ziela na Zielną, gromni na Gromniczną)

WSKAZÓWKI

Dwa pierwsze punkty są istotne przy zdobywaniu sprawności "Ceremoniarza". Punkt trzeci może być nie do przeprowadzenia w mniejszych środowiskach, wtedy należałoby zwrócić uwagę na punkt czwarty i potraktować go szczególnie. Przy zdobywaniu tej sprawności kontakt z księdzem kapłanem jest konieczny.

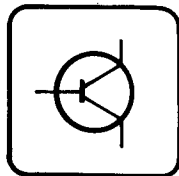

DRUKARZ

1. Przedstawi złożony przez siebie do druku tekst kilkunastowierszowy; Zrobi jego korektę. Dowolny skład przełamie na szesnastkę.
2. Wyjaśni różnicę druku między typografią, litografią i wkłęsłodrukiem.
3. Rozpozna kilka głównych gatunków papieru. Wskaże w druku i nazwie 6 rodzajów czcionek. Wymieni i rozpozna podstawowe farby drukarskie.
4. Odbije w dowolny sposób wybraną przez siebie pracę okazową przydatną do użytku.
5. Uruchomi prasę ręczną, objaśni działanie linotypu i wyjaśni jak się pracuje przy nim. objaśni dalszy proces druku po złamaniu kolumnien.
6. Zna środki zapobiegawcze z zakresu higieny i bezpieczeństwa pracy w zawodzie drukarskim.

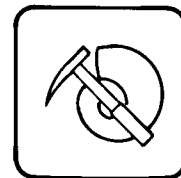
ELEKTRONIK

1. Wie jakie znaczenie ma elektronika w technice i nauce. Poda przykłady zastosowania elektroniki w życiu codziennym, przemyśle, komunikacji itd.
2. Wie co to jest mikromoduł i zna jego zastosowanie i wpływ na rozwój urządzeń elektronicznych.
3. Potrafi odróżnić element półprzewodnikowy od układu scalonego.
4. Narysuje schemat prostego urządzenia elektrycznego, stosując symbole elementów elektrycznych.
5. Wykona proste urządzenie elektroniczne.

GEOLOG

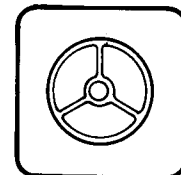
1. Przedstawi zbiór 12 okazów geologicznych i opisze każdy podając nazwę, okres geologiczny oraz wartość użytkową. Zbiór może składać się ze skał, minerałów lub skamielin, albo może być mieszany.
2. Wyjaśni następujące terminy:-
 - a) skała, minerał, skamielina, kryształ,
 - b) skała: ogniowa, metamorficzna, osadowa, plutoniczna,
 - c) dryft kotyentów (hipoteza Wengenera), uskoki, tatrzańska orogeneza, fałd,
 - d) erozja, transport, osuwisko, morena, meander, tarasy rzeczne, cyrk doliny lub lodowcowy.
3. Poprowadzi wycieczkę zastępu lub sekcji wędrowniczej do kopalni, lub na wykopaliska i wytłumaczy jak złoża powstały, jak są wydobywane, przerabiane i jakie jest zastosowanie w przemyśle i życiu codziennym.
4. Posiada mapę topograficzną i geologiczną swej okolicy lub terenu obozu i potrafi posługiwać się nimi, wskazując ważniejsze okazy geologiczne.
5. Opowie w zarysie o budowie geologicznej Polski i kraju zamieszkania. Z zasobów geologicznych wyciągnie wartości ekonomiczno-gospodarcze, naukowe i turystyczne.

INSTALATOR

1. Jest obeznany z instalacją gazową i wodną w domu swoim.
Narysuje i objaśni instalację systemu ciepłej i zimnej wody w domu swoim.
Wytłumaczy jak zabezpieczyć system przed mrozem.
2. Narysuje i objaśni system odprowadzania wody i jej wentylacji w swoim domu.
3. Umie obchodzić się z narzędziami instalatorskimi, stosując zasady bezpieczeństwa pracy.
Nagwintuje i połączy dwie rury galwanizowane.
Połączy dwie rury miedziane. Umie lutować.
Wymieni uszczelkę w ciekącym kranie.
4. Wyjaśni jakiego rodzaju rury używa się do różnych instalacji wodnych i gazowych w domach prywatnych.
5. Jest obeznany z obowiązującymi przepisami regulującymi bezpieczeństwo zdrowia i pracy instalatorskiej.

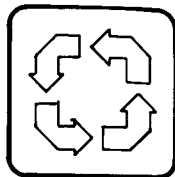
KIEROWCA

1. Posiada ważne prawo jazdy.
2. Umie usuwać: niedomagania karburacji i zapłonu, wady elektryczne, sprawdzi hamulce, podciągnie sprzęgło, zmieni koło.
3. Wie na czym polega racjonalna konserwacja samochodu.
4. Zna i stale stosuje przepisy ruchu drogowego.
5. W czasie pół godzinnej jazdy w znanej sobie okolicy z instruktorem, będzie prowadził szczegółowy głośny komentarz, tłumacząc swoje czynności i podjęte decyzje.
6. Zna odległości zatrzymywania samochodu w zależności od szybkości jazdy i warunków drogowych. Wyjaśni dodatkowe trudności jazdy w deszczu, mgłę i śniegu.
7. Rozumie niebezpieczeństwo jazdy w stanie nietrzeźwym (lekarstwa, alkohol, narkotyki).
8. Na podstawie 3 miesięcznej obserwacji, wykazał się że jest w pełni harcerski na drodze.

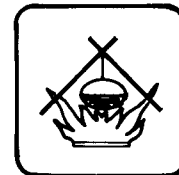
UWAGA. Należy zwrócić uwagę na punkty 4, 5 i 8 w których harcerz musi wykazać jazdę bezpieczną i racjonalną oraz grzeczność i uszanowanie innych. Znajomość mechaniki jest rzeczą drugorzędną.

KONSERWATOR

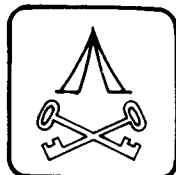
1. Przeczytał "Lato Leśnych Ludzi" Rodziewiczówny i uzasadni wartość tej książki w literaturze harcerskiej.
2. Rozumi działanie cyklu wodnego i wskaże główne powody zanieczyszczenia w jeziorach, rzekach i morzu oraz skaże źródło wody w swoim mieście lub okolicy w której obozuje.
3. Rozumi niebezpieczeństwo zanieczyszczenia powietrza przez różne spaliny i inne chemikalia i zna metody zapobiegawcze używane w kraju zamieszkania.
4. a) Wie jak rośliny, zwierzęta i człowiek są wsół zależne.
b) Na zbiórce zastępu lub drużyny wyjaśni przykładami istnienie celowości w przyrodzie.
c) Dając przykłady z przeczytanej książki w pkt.1 udowodni że rozumi konieczność ochrony przyrody.
5. Wyjaśni przykładami dowolne użycie i nadużycie przyrody przez człowieka.
6. Wymieni przynajmniej jedną organizację przyrodniczą w kraju zamieszkania i wymieni jej cele i pracę.

KUCHMISTRZ

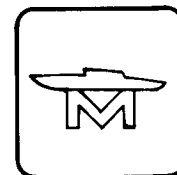
1. Gotuje sam smacznie.
2. Ma podstawowe wiadomości z racjonalnego odżywiania dzieci i dorosłych, zna zasady stosowania diet.
3. Prowadził sam kuchnię na obozie lub kolonii przez minimum 7 dni dla nie mniej jak 10 osób, oraz przedłożył w zupełnym porządku książkę żywnościową wraz ze sprawozdaniem z obrotu produktów i całkowitą kalkulacją na ten okres.
4. Ułożył całodzienne menu na przeciąg tygodnia na 10 osób z zapotrzebowaniem produktów i kosztorysem.
5. Umie nakryć do stołu i podejmować gości.
6. Posiada własne podręczniki z zakresu swej specjalności, ewentualnie notatki z kursu lub wyciągi z literatury fachowej.

KWATERMISTRZ

1. Posiada znajomości prowadzenia książki kasowej i inwentarzowej.
Przedstawi prowadzoną przez siebie książkę kasową i inwentarzową drużyny.
2. Potrafi przeprowadzić opłaty pocztowe i bankowe i obchodzić się z książeczką czekową.
3. Opracuje budżet obozu lub biwaku drużyny, sporządzi spis zakupu żywnościowego i sprzętu.
4. Wie jak zamawiać i organizować transport dla drużyny.
5. Wykaże się umiejętnością organizowania konserwacji sprzętu drużyny i jego magazynowania.
6. Był kwatermistrem na obozie lub biwaku drużyny.

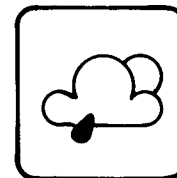
MAJSTER KAJAKOWY

1. Zbudował sam lub z kolegą kajak.
2. Przedstawi szczegółowy program budowy kajaku.
3. Zrobi ilościowe zapotrzebowanie materiału i przedstawi kosztorys.
4. W czasie próby wykaże że zna narzędzia potrzebne przy budowie kajaku.
5. Wykaże znajomość materiałów z których będzie budował kajak.
6. Jest schludnym warsztatowcem, określi środki bezpieczeństwa w warsztacie i higieny pracy.

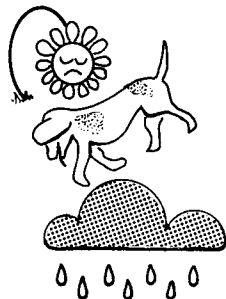
☆☆☆

METEOROLOG

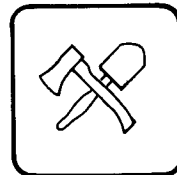

1. Prowadzi obserwacje meteorologiczne i zapisywał wyniki pomiarów conajmniej przez 1 miesiąc.
2. Odwiedził stację lub punkt meteorologiczny.
Potrafi posługiwać się mapą synoptyczną i na jej podstawie przewidywać pogodę. Rozpoznaje zasadnicze znaki synoptyczne.

3. Umie posługiwać się przyrządami pomiarowymi, zna ich działanie i umie je obsługiwać.
 - Potrafi zmierzyć temperaturę powietrza, jego ciśnienie oraz wilgotność bezwzględną i względną.
 - Umie zmierzyć oraz ocenić na oko prędkość wiatru.
4. Zna budowę atmosfery.
 - Zna przyczyny powstawanie wiatru i chmur.
 - Rozpoznaje rodzaje chmur i określi ich wysokość oraz wielkość zachmurzenia nieba.
 - Zna rodzaje opadów i przyczyny ich powstawania.
 - Zna przyczyny powstawania mgieł i burz.
5. Wie co to są izobary.
 - Rozróżnia rodzaje mas powietrza, rozpozna front zimny i ciepły oraz okluzje zimna i ciepła.
 - Wskaże oznaki ich zbliżenia się i na tej podstawie potrafi przewidzieć pogodę.
 - Zna przekroje frontów i okluzji.
 - Rozpoznaje pogodę wyżową i niżową.
6. Wyjaśni wpływ temperatury, wiatru wilgotności na działanie organizmu ludzkiego, ze szczególną uwagą na działanie w warunkach krytycznych (np. oziębienie i wyczerpanie).

PIONIER

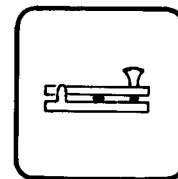
1. Umie konserwować i naprawiać narzędzia pionierskie, nastawi zęby piły i naostrzy je, naostrzy toporek.
2. Zna zasady bezpieczeństwa używania toporka i siekiery dwuręcznej. Zna zastosowanie dźwigni krążków.
3. Umie zastosować ze znajomością mocy i przydatności liny metalowe, manilowe i nylonowe.
4. a) Wiąże sprawnie wszystkie węzły wymagane w próbach na stopnie do ówika włącznie, oraz zna ich zastosowanie.
 - b) Sprawnie wiąże dodatkowe węzły pionierskie:-
 - wiązanie kwadratowe i krzyżowe,
 - węzeł drwalski,
 - zaczep na haku,
 - stołek sznurowy,
 - zakończy linę wsteczną plecionką,
 - wykona łącznik oczkowy.
 - c) Wykona model mostu, wieży lub innego urządzenia obozowego używając prawidłowych węzłów.
5. a) Zna urządzenia obozowe, umie je zaprojektować, rozplanować i wykonać.
 - b) Wykona kominek lub kuchnię polową.
6. Posiada własny podręcznik prac pionierskich i mały komplet narzędzi lub opiekuje się sprzętem pionierskim zastępu lub drużyny.

RADIOTECHNIK

1. Zna podstawowe elementy stosowane w radiotechnice (transystory, diody, rezystory itd.)
2. Zna podstawowe układy radiowe i zasilające.
3. Potrafi umiejętnie posługiwać się przyrządami pomiarowymi (woltomierz, omomierz itd.)
4. Wykona samodzielnie proste urządzenie radiotechniczne i objaśni jego działalność.
5. Zna w zarysie historię rozwoju radia.

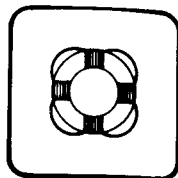
RADIOTELEGRAFISTA

1. Złoży prosty odbiornik radiowy i wykona jego techniczny rysunek, używając właściwych symboli.
2. Potrafi wykryć i naprawić proste niedomagania domowego radioodbiornika.
3. Posiada podstawowe wiadomości z budowy i działania detektora, diodów, tranzystorów, oporników i transformatora.
4. Umie ładować i konserwować akumulatory.
5. Zna miejscowe i międzynarodowe przepisy komunikacji krótkofalowej.
6. Nadaje i odbiera brzęczykiem z szybkością 30 liter na minutę.

RATOWNIK WODNY

1. Przepłyń na wodzie stojącej 200 metrów, w tym conajmniej 50 m na plecach. (Na wodzie bierzącej odległości należy podwoić).
2. a) Utrzyma się na wodzie w pozycji stojącej przez 1 minutę z pomocą rąk i nóg.
b) Zdejmie w wodzie koszulę, spodnie i skarpetki.
3. a) Nurkuje nie krócej jak 25 sekund, i nie dłużej jak 40 sekund.
b) W miejscu głębokim na własny wzrost, wydobędzie z dna 3 różne przedmioty dostrzegalne w wodzie.
4. Zna i stosuje zasady bezpieczeństwa kąpeli zbiorowej; wybierze, oznaczy, zagospodaruje i zabezpieczy teren na kąpielisko obozowe.
5. Zademonstruje sposoby ratowania przez:
a) podanie przedmiotów jak gałąź, wiosło, ręcznik,
b) rzucenie przedmiotów jak koło ratunkowe, lina.
6. Zademonstruje:
a) podejście w wodzie do topielca,
b) uwalnianie się z chwytów topielca,
c) 3 metody holowania.
7. Podpłyń do harcerza udającego topielca, przeciągnie go na przestrzeni 10 metrów lub utrzyma

na powierzchni wody przynajmniej 1 minutę.

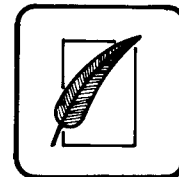
8. Umie udzielić topielcowi pierwszej pomocy:
a) zademonstruje 2 metody sztucznego oddychania -
i/ usta-usta ii/ Holger Nielsen lub Silvester.
b) zatamuje krwotok, założy opatrunek osobisty i zabezpieczy topielca do czasu przybycia lekarza.

WSKAZÓWKI

Wszystkie wymagania powinny być traktowane bardzo surowo.

REDAKTOR

1. Wykaże się 5 artykułami własnego pióra, na dowolny temat, zamieszczonymi w prasie harcerskiej, lub prasie dowolnej.
2. Napisze referat objętości 5 stron pisma maszynowego na dowolny temat aktualny.
3. Zna jeden ze sposobów powielania pisma i wykaże się pracą w tym kierunku.
4. Opisz wszystkie czynności drukarskie związane z drukiem czasopism, umie robić korektę, zna conajmniej 5 formatów papieru i 10 rodzajów czcionek.
5. Redagował lub pomagał przy redakcji pisma harcerskiego przez okres dłuższy.

SAMARYTANIN

(Czerwony krzyż na białym tle)

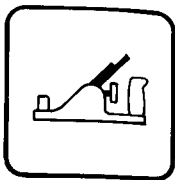
1. Rozumi obowiązki i odpowiedzialność przy udzielaniu pierwszej pomocy.
Zna pierwsze czynności udzielającego pomocy.
Wie w jakich przypadkach wezwać lekarza.
Posiada własny podręcznik pierwszej pomocy.
2. Zna anatomię ciała ludzkiego i jego funkcjonowanie:
 - a) szkielet i układ mięśni,
 - b) organy - mózg, serce, płuca, żołądek, wątroba, nerki, jelita, czustka,
 - c) systemy - krwionośny, pokarmowy, nerwowy.
3. Krwotoki
 - a) zewnętrzne - zatrzyma krwotok i założy opatrunek
 - b) wewnętrzne - rozpozna krwotok i zastosuje odpowiednią pomoc.
4. Złamania
 - a) potrafi opatrzeć złamanie używając bandaży zwykły, trójkątny i lupki,
 - b) opatrzeć zwicznęną rękę, kostkę.
5. Rozpozna szok i udzieli pierwszej pomocy.
6. Udzieli pomocy w wypadku zatrucia nieświeżym pokarmem, chemikaliami, ukąszenia przez owady, węża, ugryzienia.

7. Udzieli pomocy w wypadku oparzenia I,II i III stopn
Udzieli pomocy w wypadku udaru słonecznego.
8. Wyjaśni objawy i powie jak stosuje pomoc w wypadkach wyczerpania i oziębienia.
9. Wykaże praktycznie i wyjaśni w jakich okolicznościach należy stosować następujące metody sztucznego oddychania
 - a) usta-usta względnie usta-nos,
 - b) Silvester,
 - c) Holgar - Nielson.
- 10.a) Pokaże różne sposoby noszenia rannych samemu i z pomocą.
zaimprovizuje nosze i poprawnie przeniesie rannego na nie.
 - b) Przewróci rannego z przodu na plecy.
Pościeli i ułoży wygodnie w zależności od ran - głowy, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn.
11. Poprowadzi zastęp w zaimprovizowanym wypadku.
12. Zna skład apteczki podręcznej i obozowej, potrafi stosować lekarstwa w niej zawarte.

WSKAZÓWKI

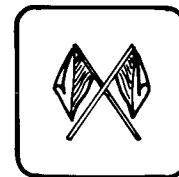
- a) Wszystkie wymagania powinny być traktowane surowo.
- b) Sprawność może być przyznana kandydatowi który wylegitymuje się dyplomem którego wymagania nie są niższe od wymagań sprawności, j.n. St.John's Ambulance - "First Aid Certificate", pod warunkiem że będzie sprawdzona terminologia polska.

STOLARZ

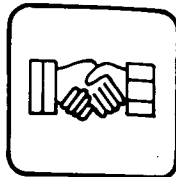
1. Przedstawi wykonane przez siebie 2 przedmioty, z których jeden specjalnie dla drużyny lub zastępu, np. stół, krzesło, półka, skrzynia na sprzęt itd.
2. Wykaże że umie dopasować i skleić deski, zrobić skojarzenie na wpust i na wciós, zwęglowanie na na półwciós.
3. Umie ostrzyć, nastawić i konserwować narzędzia stolarskie.
4. Zna rodzaje klejów i politur.
5. Rozpozna deski: dębową, sosnową, jesionową i 2 inne, oraz forniry: dębowy, olchowy, machoniowy i jesionowy. Określi dostosowanie gatunku desek do danej roboty, zna miary desek.
6. Przedstawi spis sprzętu stolarskiego w języku polskim, potrzebnego dla warsztatu stolarskiego w drużynie lub zastępie. Zna rodzaje gwoździ.
7. Wymieni jakie wypadki się zdarzają najczęściej przy maszynach do obróbki drzewa i jakie środki zabezpieczające winny być stosowane.
8. Posiada komplet narzędzi stolarskich.

SYGNALISTA

1. Zna organizację i zasady pracy stacji sygnalizacyj.
2. Sprawnie sygnalizuje chorągiewkami lub tarczami;
- odbierze i nada depezę alfabetem Morse a z szybkością 20 liter/min.
- odbierze i nada depezę semaforem z szybkością 30 liter/min.
3. Sprawnie sygnalizuje światłem lub brzęczykiem;
- odbierze i nada depezę alfabetem Morse a z szybkością 30 liter/min.
4. Zna zasady pisma szyfrowego, zaszyfruje i odszyfruje meldunek.
5. Zna znaki drogowe: Rozpozna znaki kolejowe lub ruchu wodnego.
Zna inne sposoby sygnalizowania.
6. Wykona dla zastępu lub drużyny migacz świetlny lub brzęczyk z kluczem Morse a do sygnalizacji.
7. Zna nowoczesne środki łączności, wie jak działają i jak ich używać.
Rozumi znaczenie sygnalizacji w ćwiczeniach harcerskich i nagłych wypadkach.

TKUMACZ

1. Przeprowadzi konwersację trwającą około 15 minut na temat dowolny.
2. Przetłumaczy piśmiennie tekst listu polskiego około 300 wyrazów.
3. Przeczyta głośno urywek z książki około 500 wyrazów i przetłumaczy go na polski.
4. Przetłumaczy piśmiennie tekst w obcym języku około 300 wyrazów na język polski.

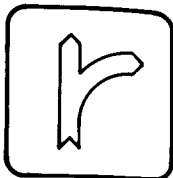
TOPOGRAF

1. Posiada własną busolę i mapy.
Wykona jeden instrument mierniczy, np. klinometr.
2. a) Zna szczegółowo kilka typów busoli kierunkowych suchych i mokrych i umie się nimi posługiwać - azymuty w dzień i w nocy z danego stanowiska i przeciwnego, marsz na przełaj.

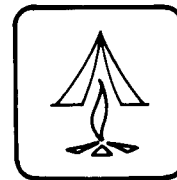
2. b) Zna różę wiatrów 16 kierunkową, podział w stopniach i tysięcznych.
3. a) Zna sprzęt mierniczy i umie się nim posługiwać: tyczki, łaty, taśmy, krzyże miernicze, pion, poziomice, klinometr, stolik topograficzny, nilewator lub waga kanałowa (naczynia połączone)
b) Ma podstawowe wiadomości o miernictwie: tyczy linie proste i kąty w terenie, niweluje przy pomocy łat i poziomicy, oraz niwelatora lub wagi kanałowej.
4. Czyta biegle mapy różnych skali.
Opisze teren z danego odcinka mapy, odrysuje pionowy przekrój odcinka drogi.
Umie rysować poprawnie znaki topograficzne.
5. Powiększy odcinek mapy i dokona sprawdzenia i ewentualnie poprawienia go w terenie: wzdłuż dwóch dróg krzyżujących się, długości po 2 km. każda i na obszarze o promieniu pół km. wokół przecięcia powyższych dróg.
6. Wykona plan terenu o przestrzeni nie mniejszej niż jeden kilometr kwadratowy w skali 1:5000, pomaluje go i zmierzy dokładnie powierzchnię metodą trójkątów.
7. Wykona szkic perspektywistyczny przez siatkę.

WSKAZIDROGA

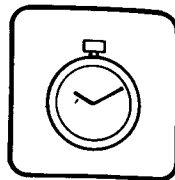
1. Narysuje z pamięci plan okolicy swego zamieszkania. Zaznaczy na planie biura i urzędy miejscowych władz cywilnych oraz szpitala, pogotowia ratunkowego, straży pożarnej, policji, poczty, centrali telefonicznej, biblioteki, stadionu sportowego i innych ośrodków rozrywkowych, hotele oraz zabytki historyczne i turystyczne.
2. Orientuje się w ruchu taksówek, autobusów, kolei, i samolotów; wskaże parkingi dla samochodów.
3. Zna historię zabytków i umie po nich oprowadzić. W czasie próby oprowadzi po jednym przez siebie obranym zabytku.
4. Wie jaki przemysł znajduje się w okolicy, oraz wskaże składy i magazyny towarowe.
5. Zna nazwiska i adresy służbowe lokalnych działaczy politycznych i społecznych.
6. Wie kiedy w jakich okolicznościach powstała polska wspólnota w miejscu zamieszkania. Wskaże ośrodek i oprowadzi po nim. Wymieni organizacje działające w nim oraz poda nazwiska prezesów lub kierowników. (Jeśli w miejscowości zamieszkania jest kilka ośrodków polskich, jest wskazane by kandydat był tego świadom i mógł coś powiedzieć o nich).

WYGA OBOZOWY

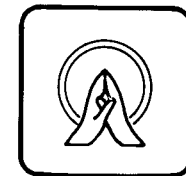
1. Brał udział w przynajmniej 4 osobnych tygodniowych obozach.
2. Zapoznał się z "Zasadami Obozowania" wydane przez Główną Kwaterę Harcerzy.
3. Brał czynny udział w przygotowaniach obozu lub biwaku swej jednostki.
4. Wykaże że umi:-
 - a) wybrać miejsce na obóz lub biwak i uzasadni wybór oraz rozmieszczenie namiotów i innych urządzeń,
 - b) zamaskować ślady po obozie lub biwaku.
5. Wyjaśni zasady stylu puszczańskiego i wykona ozdobę
6. Wykaże że umi zaprojektować i wykonać pionierskie urządzenia obozowe i umi pokierować ich wykonaniem.
7. Rozumi zasady higieny obozowej i ważność czystości i porządku na terenie.
8. Ułoży i wyjaśni :-
 - a) ramowy program dnia obozu stałego lub wędrownego,
 - b) regulamin obozu stałego lub wędrownego.
9. Wie jakie są obowiązki oboźnego i gospodarza.
10. Wie jak się konserwuje i zabezpiecza sprzęt obozowy

ZEGARMISTRZ

1. Posiada podręcznik zegarmistrzowski i niezbędne narzędzia zegarmistrzowskie.
2. Rozumie budowę i właściwości zegarów: piskowego i słonecznego.
3. Zna mechanizmy zegarków kieszonkowych i ściennych.
4. Wie co to jest równowaga zegara, co powoduje przyspieszenie i opóźnianie lub stanięcie zegara.
5. Rozpozna ważniejsze uszkodzenia w zegarze: pęknięcie sprężyny, skrzywienie osi, pęknięcie kamienia, złamanie wskazówki, wady włosa itp.
6. Wykona drobne naprawy np: założenie sprężyny, oczyszczenie i naoliwienie zegarka, założenie wskazówki i szkła.
7. Wie jak powinien być urządzony warsztat zegarmistrzowski z punktu widzenia higieny (wentylacja, światło, siedzenie itp.).

APOSTOŁ WSPÓLNOTY

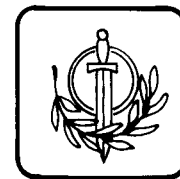
1. Bierze czynny udział w życiu liturgicznym w miejscu pobytu.
Jest w stałym kontakcie z miejscowym duszpasterzem.
2. Czyta ewangelie.
3. Jest apostołem dobrej książki i prasy - umie zainteresować rówieśników tymi sprawami.
Czyta czasopismo religijne regularnie.
4. Pogłębia swoją wiedzę religijną, by służyć i pomagać innym w szukaniu prawdy i sensu życia.
5. Jest zorientowany w aktualnej problematyce Kościoła jak ważne reformy, problemy.
6. Pomoże w nawiązaniu kontaktu z duszpasterzem osobie która tego potrzebuje.
7. Jest zorientowany w potrzebach religijnych i instytucjach swego ośrodka, jak np: chorzy, samotni, spotkania religijne, problemy rówieśników.
8. Zorganizował lub pomagał przy organizowaniu harcerskiego Dnia Skupienia, lub harcerskich rekolekcji.

EKUMENISTA

1. Wyjaśni pojęcie E K U M E N I Z M.
2. Zna stanowisko Kościoła Katolickiego w sprawie zjednoczenia chrześcijan.
Wie kiedy obchodzi się Światowy Tydzień Modlitw o Zjednoczenie Chrześcijan.
3. Zna główne przyczyny i okresy rozłamów w Kościele:
 - a) Schizma wschodnia,
 - b) Reformacja,
 - c) powstanie Polskiego Kościoła Narodowego.
4. Wyjaśni pojęcia: prawosławny, protestant, luteranin, kalwin, ewangelik, anglikanin, "narodowiec".
5. Zna polskie wspólnoty chrześcijańskie w swoim środowisku.
6. Brał czynny udział w organizowaniu Tygodnia Modlitw o Zjednoczenie Chrześcijan (zawiadomienia, osobiste zaproszenia Braci Chrześcijan itd.)
7. Brał udział w spotkaniu ekumenicznym.
8. Omówi trzy artykuły albo popularną książkę na temat ekumenizmu. (Pomocną może być książka "EKUMENIZM" Jerzego Brauna)

HAGIOGRAF

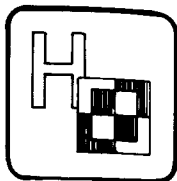
1. Objaśni na czym polega kanonizacja i beatyfikacja.
 - Wie dlaczego Kościół od początków swego istnienia niektórych ludzi ogłaszał błogosławionymi lub świętymi, dając ich za wzór do naśladowania.
 - Potrafi na przykładzie jakiegoś świętego (swego patrona) przedstawić historyczny aspekt ogłoszenia go świętym: kult i uznanie w przeciągu długich lat po śmierci, nadzwyczajność postaci, jej wymowa dla współczesności itp.
2. Zna polskich świętych i błogosławionych.
 - Wymieni większość polskich świętych i przynajmniej taką samą ilość polskich błogosławionych.
 - Wie w jakim wieku żyli i działali.
3. Wie na czym polega miano "Patron Polski" i jakich świętych obdarzono tym tytułem.
4. Wielcy święci Kościoła.
 - Wymieni przynajmniej 10 świętych znanych wszystkim narodom, którzy zaważyli na chrześcijaństwie.
 - Objaśni ich rolę dla rozwoju Kościoła w świecie.
5. Kandydaci na ołtarze.
 - Wyszuka i opisze jakąś postać (np. Królowa Jadwiga) powszechnie od wieków przez ludzi uważaną za świętą, a przez Kościół za taką nie ogłoszoną.
 - Przedstawi krótko jej dzieje i dlaczego ludzie uważają ją za osobę godną czci.

WSKAZÓWKI

Zdawanie sprawności powinno się opierać na:

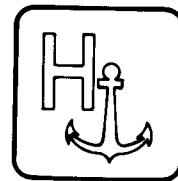
- a) opracowaniu ustnym,
- b) opracowaniu pisemnym w formie albumu lub referatu ilustrowanego, opatrzonego obrazkami, rysunkami, znaczkami czy mapkami.

HISTORYK LOTNICZY

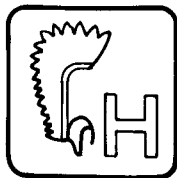
1. Zbiera wiadomości i ilustracje z historii lotnictwa polskiego. Prowadzi album poświęcony twórcom lotnictwa, lub wybranym jego bohaterom.
2. Zna w zarysie historię lotnictwa, z szczególnym uwzględnieniem historii lotnictwa polskiego: legendy lotnicze, pierwsze próby, wzloty, sukcesy i współczesne rekordy, rozwój baloniarstwa, spadochroniarstwa i szybownictwa.
3. Zna najważniejsze historyczne maszyny latające.
4. Opowiedział dokładnie na kilku zbiórkach o dowolnie wybranych ludziach i faktach z okresu legendarnego lub pionierskiego, lub tradycjach polskiego lotnictwa albo z harcerskich tradycji lotniczych. Podkreślił cechy charakteru ludzi o których opowiada.
5. Zorganizował w zastępie lub drużynie grę z historii lotnictwa.
6. Przeczytał co najmniej trzy lotnicze książki historyczne, z pośród których jedna powinna być:
 - "Dywizjon 303" - A. Fielder
 - "Szkoła Orląt" - J. Meisner
 - "Lotnictwo Polskie w W. Brytanii 1940-45" - F. Kalinowski
 - "Skrzydła - opowiadania lotnicze"

HISTORYK MORSKI

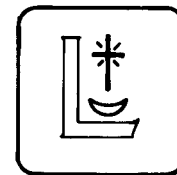
1. Zna historię własnej drużyny - o ile drużyna jest jednostką wodną, oraz historię jednostki wojskowej która opiekuje się drużyną.
2. Zna osiągnięcia polskich wypraw żeglarskich i najgłośniejszych wypraw świata.
3. Zna zarys dziejów Polskiej Marynarki Wojennej
 - okres historyczny,
 - okres Niepodległości,
 - okres II Wojny Światowej.
4. Wymieni polskie jednostki pływające w czasie II Wojny Światowej, oraz opowie kilka szczegółów o dowolnie wybranych faktach i bohaterach.
5. Zbiera wiadomości i ilustracje z historii Polskiej Marynarki Wojennej i Marynarki Handlowej. Zna najważniejsze pływające jednostki historyczne i współczesne Polski i kraju zamieszkania.
6. Zna stopnie, dystynkcje i odznaczenia Polskiej Marynarki Wojennej i marynarki wojennej kraju zamieszkania.
 - Zna polskie bandery i flagi Marynarki Wojennej i Handlowej.
7. Przeczytał przynajmniej jedną marynarską książkę kronikarską lub historyczną.

HISTORYK WOJSKA

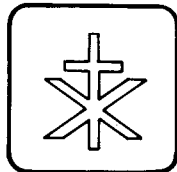
1. Zna życiorys Zawiszy Czarnego.
2. Na podstawie literatury beletrystycznej lub popularno-historycznej opowie o jeździe polskiej: męstwo, uzbrojenie, sposób walki, organizacja.
3. W oparciu o dzieje historyczne opowie o: Kosynierach, Legionie Dąbrowskiego, Orłętach Lwowskich.
4. Zna przebieg działań wojennych lat 1918-1920 objaśni "Cud nad Wisłą" - opowie o dowódcach, bohaterach i znaczeniu tego zwycięstwa dla Polski i Europy.
5. Zna zarys dziejów wojska polskiego w okresie II Wojny Światowej. Wymieni wybitnych dowódców i opowie o ważniejszych akcjach:
 - a) podczas kampanii wrześniowej,
 - b) armii polskiej u boku aliantów,
 - c) Armii Krajowej podczas okupacji.
6. Opowie o udziale harcerzek i harcerzy w walkach o Niepodległość i w walce z okupantem.
7. Zna stopnie, dystynkcje i odznaczenia W.P. z okresu Niepodległości, oraz stopnie i dystynkcje wojskowe kraju zamieszkania.
8. Zna historię jednostki wojskowej która opiekuje się drużyną.

LEKTOR

1. Zna ogólny podział Pisma Św. - rozróżni Księgi Starego i Nowego Testamentu. Odnajdzie wskazany tekst według pisarza (księgi), rozdziału i wierszy.
2. Przeczytał jedną ewangelię. Opowie kilka zdarzeń z życia Pana Jezusa.
3. Czyta poprawnie tekst mając do przygotowania stosunkowo krótki okres czasu - (10 - 15 minut).
4. Ułoży wezwanie do Modlitwy Wiernych na Mszę obozową lub okolicznościową.
5. Przygotował zestaw pieśni do Mszy na obozie lub na nabożeństwo harcerskie w miejscu pobytu.
6. Posiada egzemplarz Pisma Świętego.
7. Czyta Lekcje podczas Mszy Świętej, tam gdzie jest to możliwe.

LITURGISTA

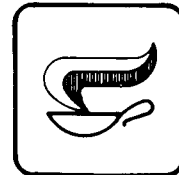

1. Zna rok liturgiczny.
 - Potrafi wymienić 5 zasadniczych części w cyklu roku liturgicznego.
 - Objaśni ich wymowę i znaczenie.
2. Zna wszystkie kolory używane w liturgii.
 - Wymieni kolory szat liturgicznych i wyjaśni ich symbolikę.
 - Poda kiedy poszczególne kolory są używane i dlaczego.
3. Objaśni układ Mszy św.
 - Wymieni jej zasadnicze części (liturgia wstępna, liturgia słowa, ofiarowanie itd.)
 - Wie w jakim okresie roku liturgicznego omija się we Mszy św. "Gloria".
 - Wie ile jest kanonów i czym się różnią części zmienne od części stałych we Mszy św.
4. Wybuduje poprawnie polowy ołtarz.
 - Na obozie czy biwaku z dostępnego na miejscu materiału wykona poprawnie ołtarz polowy, gotowy do odprawienia Mszy św.
 - Wie na czym polega jego "poprawność" i czego na nim nie powinno braknąć.

WSKAZÓWKI

Nie wolno zapomnieć o praktycznym aspekcie sprawności. Można ująć to w formie jednego dnia na obozie, podczas którego kandydat po wybudowaniu ołtarza i zdaniu pkt.4 zanim rozpocznie się Msza św, wygłosi przygotowany przez siebie krótki komentarz dla wszystkich uczestników, w którym zostaną uwzględnione wymogi punktów 1,2 i 3. Komentarz musi być zaaprobowany przez kapelana.

MIŁOŚNIK KULTURY POLSKIEJ

1. Zna po dwa krótkie życiorysy:
 - a) wielkich wodzów,
 - b) pisarzy i poetów,
 - c) uczonych,
 - d) artystów / plastyków,
 - e) muzyków lub kompozytorów,
 - f) kanonizowanych Polaków,
2. Poda trzy przykłady sławnych obiektów architektonicznych w Polsce.
3. Pokaże na mapie Polski zasięgi rejonów regionalnych.
 - Potrafi rozeznaczyć z ilustracji trzy typy stojów ludowych.
 - Zna tańce ludowe i określi rytm i ruchy, lub zatańczy.
 - Zaśpiewa conajmniej po 2 piosenki z różnych regionów.
 - Da przykłady zdobnictwa ludowego i poda ich przynależność regionalną.
4. Wymieni kilka filmów polskich jakie widział i opowie o nich; wymieni aktorów, reżyserów.
5. Opowie o teatrze polskim w Polsce i poza Polską.

ZNAWCA GEOGRAFII POLSKIEJ

1. Posiada własną mapę Polski.
Na mapie konturowej wypisze nazwy rzek, gór i głównych miast, uwzględniając tereny utracone.
2. Zna podział administracyjny kraju.
Wie z jakimi państwami Polska graniczy.
3. Zna bogactwa mineralne i wie gdzie one są rozmiesz.
4. a) Zna rozmieszczenie przemysłu energetycznego, metalowego, hutniczego i chemicznego.
b) Zna rozmieszczenie przemysłu spożywczego - uprawy zbóż, ziemniaków i innych produktów, oraz warzywnictwa, sadownictwa i hodowli.
5. Poda charakterystykę klimatyczną.
6. Zna główne szlaki transportu drogowego, kolejowego, lotniczego i morskiego.
7. Zna główne parki narodowe, wie jakie rośliny i zwierzęta są pod ochroną.
8. Wymieni 4 rejony turystyczne i poda charakterystykę.
Wymieni 4 uzdrowiska, wskaże je na mapie i określi ich specyfikę.
9. Wie o odkryciach archeologicznych np. w Biskupinie.

ZNAWCA HISTORII POLSKIEJ

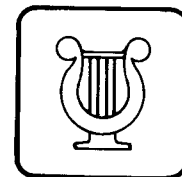
1. Posiada własne książki z zakresu całej historii polskiej: (Książki wydane poza granicami Kraju, lub wydane w Polsce przed rokiem 1939).
2. Wykaże znajomość historii Polski na poziomie wymaganym w próbach na stopień Harcerza Orlego i Harcerza Rzeczypospolitej.
3. Omówi szczegółowo wybrany przez siebie okres historii Polski.
4. Omówi stosunki Polski z Niemcami i Rosją na przestrzeni dziejów.
5. Omówi ślady historyczne słowiańszczyzny na terenie Niemiec.
6. Orientuje się w aktualnych zagadnieniach Polski współczesnej.
7. Orientuje się w dostępnej mu polskiej literaturze historycznej. Omówi szczegółowo kilka przeczytanych książek z tej dziedziny.

ZNAWCA LITERATURY POLSKIEJ

1. Zna początki literatury polskiej i wymieni jej najdawniejsze zabytki.
2. Wymieni główne kierunki rozwoju literatury polskiej jej najważniejszych przedstawicieli i ich główne dzieła.
3. Wymieni kilku największych poetów i prozaików polskich i scharakteryzuje krótko ich twórczość.
4. Przedstawi związki literatury polskiej z literaturą kraju zamieszkania.
5. Wymieni kilka ciekawych pozycji literatury polskiej okresu międzywojennego.
6. Zna wybrane pozycje polskiej literatury współczesnej.
7. Wymieni utwory literackie poświęcone walce ZHP o odzyskanie niepodległości, w okresie I i II wojny światowej: Jedną z nich omówi.

MUZYK

1. Posiada własny dowolny instrument muzyczny. Zagra na nim kilka popularnych modnych melodii, kilka piosenek harcerskich oraz następujące melodie do tańca: polonez, mazur, oberek, kujawiak, walc i tango
2. Przynajmniej 3 razy grał w zespole muzycznym na zabawie tanecznej lub koncercie, ewentualnie występował jako solista.
3. Wymieni przynajmniej 4 nazwiska sławnych polskich kompozytorów, dyrygentów i muzyków oraz opowie coś o ich życiu i muzyce. Wymieni 5 nazwisk kompozytorów o światowej sławie, powie coś o ich życiu i muzyce.

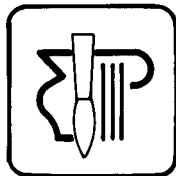
☆☆☆

TANCERZ

1. Tańczy ładnie i sprawnie co najmniej 5 tańców narodowych i ludowych oraz 3 tańce salonowe.
2. Poprowadzi taniec fantastyczny - własnej kompozycji np. zuchowy.
3. Zaimprovizuje ruchy taneczne do zagranej znanej sobie piosenki. (Bez inscenizacji).
4. Zorganizuje młodzieżową zabawę taneczną.

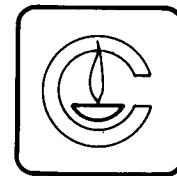
PLASTYK

1. Interesuje się historią sztuki i sztuką współczesną:
 - zwiedza muzea i wystawy,
 - wie gdzie znajdują się zbiory dzieł sztuki o światowej sławie - w kraju zamieszkania i poza jego granicami; omówi jedno z dzieł znajdujących się w danym muzeum czy galerii,
 - wymieni główne kierunki w malarstwie i ich przedstawicieli polskich i obcych,
 - wymieni kilku rzeźbiarzy i ich dzieła, z przeszłości i współczesnych.
2. Ma zamiłowania artystyczne:
 - maluje, rzeźbi lub zdomi sam,
 - posługuje się materiałami plastycznymi jak np. akwarele, olej, tusz, papieroplastyka, linoryt, wycinanka, glina, itp., i przedstawi jedną ze swych prac,
 - wykona przynajmniej jeden przedmiot własnej roboty ozdobnej z prostego materiału jak np. drzewa, skóry, sznurka lub tworzywa leśnego.

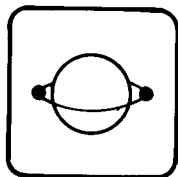

ZNAK (SIGNUM)

1. Posiada przynajmniej jedną sprawność religijną.
2. Bierze czynny udział w życiu parafialnym:
 - chodzi regularnie na Mszę Św. i korzysta z sakramentów świętych,
 - znany jest na terenie swojej parafii z czynnego zaangażowania.
 - wykaże się jakąś działalnością na jej terenie jak przynależność do jakiejś grupy parafialnej, pomoc w pracy charytatywnej, pomoc duszpasterstwu.
3. Pogłębia wiedzę religijną:
 - wykaże znajomość przynajmniej 3 książek religijnych.
 - jest uczulony na problemy i potrzeby innych ludzi i ma ogólne pojęcie o swojej roli jako "chrześcijanin w otaczającym go świecie".
4. Ekumenizm nie jest mu obcy:
 - nie jest fanatykiem,
 - na inne religie nie patrzy wrogo. Darzy szacunkiem każdego człowieka i szanując przekonania religijne innych, nie wstydy się swoich i je rozwija.
5. Zna rolę Kościoła we współczesnym świecie:
 - w dyskusji wykaże znajomość posłannictwa, roli i działalności Kościoła jako wspólnoty wierzących i widomego znaku obecności Chrystusa w świecie.

ASTRONOM

1. Zna ogólną historię rozwoju astronomii. Opowie życiorys Kopernika na tle jego epoki i wyjaśni istotę systemu heliocentrycznego.
2. Objaśni system słoneczny; poda nazwy głównych planet i wytłumaczy przyczyny zaćmienia słońca i księżyca.
3. Posiada atlas albo mapę nieba lub planisferę; potrafi się nimi posługiwać.
4. Wymieni przynajmniej 10 gwiazdozbiorów i umi wskazać je na niebie.
Wytłumaczy pozorny ruch gwiazd i umie określić czas przy ich pomocy.
Umie określić położenie ciał niebieskich - azymut i wysokość w stopniach.
5. a) Wytłumaczy teorię Hubble'a.
Wyjaśni różnicę między meteorami a meteorytami i wytłumaczy ich wagę w nauce. Powie jakie znaczenie ma Puktusk w nauce o meteorytach.
b) Wyjaśni terminy: wszechświat, galaktyka, nebula, black hole, pulsar, quasar.
6. Zna budowę teleskopów optycznych lub radiowych oraz wie gdzie znajdują się główne obserwatoria astronomiczne w świecie i jakie prace są przez nie prowadzone.
7. Rozumi działanie sił grawitacyjnych w wszechświecie.

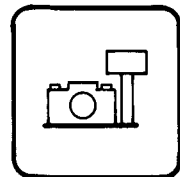
FILATELISTA

1. Posiada sprawność "Zbieracza Znaczków Pocztowych".
2. Rozumie terminologię używaną w filatelistyce i potrafi się nią posługiwać.
3. Zna kluby lub towarzystwa filatelistyczne polskie i kraju zamieszkania.
4. Wie o Międzynarodowej Organizacji Filatelistycznej i na czym jej działalność polega.
5. Potrafi przygotować ekspozycję na wystawę i objaśni różnice w typach wystaw.

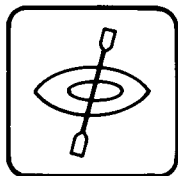
□ □ □ □ □ □ □

FOTOGRAF

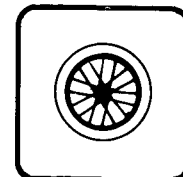
1. Posiada własny aparat fotograficzny. Posiada podręcznik do fotografii i niezbędny sprzęt do obróbki filmów i papierów fotograficznych.
2. Umie wytłumaczyć działanie poszczególnych mechanizmów i części swego aparatu.
3. Zna zasady stosowania filtrów i sztucznego oświetl.
4. Wskaże błędy w kompozycji, naświetleniu, wywołaniu i utrwaleniu gotografii przedstawionych przez egzaminatora.
5. Przedstawi 12 zdjęć całkowicie wykonanych przez siebie, w tym: 3 portretowe, 3 krajobrazowe, 3 architektoniczne i 3 różne (sport, obóz, przyroda).

KAJAKOWIEC

1. Umie pływać - przepływie conajmniej 200 metrów.
2. Zna zasady i zademonstruje wyjście z przewróconego kajaka.
3. Potrafi przyjść z pomocą przewróconemu kajakowcowi. Opróżni kajak z wody i asystując pokieruje wejściem do kajaka nie wysiadając z własnego.
4. Przeprowadzi małe naprawy i konserwację kajaka przed i po sezonie.
5. Manewruje kajakiem przy pomocy różnych stylów pociągnięcia wiosłem.
6. Potrafi czytać wodę. Rozpozna zwarę i wart Wytłumaczy dlaczego należy omijać krążel i jak wykorzystać cofkę.
7. Odbył przynajmniej 5 dniową wędrowkę kajakową w towarzystwie jednego lub więcej kajakowców i przedstawi szczegółowy dziennik podróży.
8. Rozróżni typy kajaków i ich zastosowanie.
9. Zabezpieczy ekwipunek wycieczkowy i prawidłowo rozmieści go w kajaku.
10. Wie z czego składa się zabezpieczenie ratunkowe.
11. Jest schludnym kajakarzem. Dbą o środowisko rzeki i wybrzeża.

KOLARZ

1. Posiada własny rower. Uprawia kolarstwo.
2. Umi naprawić wszelkie uszkodzenia. Utrzymuje swój rower w dobrym stanie mechanicznym.
3. W ciągu roku odbył 4 jednodniowe wycieczki. Odbił 5 - 7 dniową wędrowkę kolarską, z kolegą lub grupą kolarską, na trasie około 500 km i przedstawił szczegółowy dziennik podróży.
4. Zna przepisy ruchu drogowego.
5. Stosuje w praktyce zasady higieny i bezpieczeństwa jazdy kolarskiej.

KOLEKCJONER

1. Przedstawi prowadzony przez siebie zbiór w którym zbierane artykuły (przedmioty) są należycie zakwalifikowane i umieszczone.
2. Orientuje się w kupnie, wymianie i wartości zbieranych artykułów.
Zna terminologię używaną przez zbieraczy danej specjalizacji.
3. Opowie lub napisze o swojej specjalizacji podając historię, wymieniając ciekawsze artykuły, metody powiększania kolekcji.
4. Wskaże stowarzyszenia i pisma zajmujące się podobnymi kolekcjami.

WSKAZÓWKI

Celem tej sprawności jest poszerzenie zainteresowania w zbieraniu przedmiotów niezwykłych lub niecodziennych. Punkt nr. 1 jest podstawowy. Kandydat również winien wykazać pewną fachowość która jest ponad przeciętną zwykłego zbieracza.

ŁAZIK GÓRSKI

1. Posiada ekwipunek na jednodniową wycieczkę w górach: mały plecak, kurtka i spodnie nieprzemakalne, buty, rękawice, nakrycie na głowę, latarka, gwizdek, kompas, małą apteczkę, survival bag i mapy terenu wycieczki.
2. a) Odbił przynajmniej 5 jednodniowych wycieczek w górach, z tego 2 w zimie.
b) Wszedł na 10 szczytów ponad 900 metrów.
c) Przedstawi dzienniczek z odbytych wycieczek.
3. a) Umie używać mapę i busołą, podając swą pozycję z dużą dokładnością.
b) Zna nomenklaturę topograficzną np. cyrk, siodło, tarasy rzeczne itd.
c) Zna wzór Naismith'a.
4. a) Wie jak się zachować w wypadku nagłej zmiany pogody lub zaskoczenia przez noc.
b) Zna przyczyny, objawy i sposób ratowania w wypadkach wyczerpania i oziębienia (Ł. hypothermia)
c) Zna międzynarodowy sygnał alarmowy.
5. W wybranej okolicy zna:-
a) nazwy, wysokości i położenie ważnych szczytów,
b) miejsca ogólnego zainteresowania,
c) stacje pogotowia ratunkowego.
6. Zna zasady higieny i bezpieczeństwa w górach.

ŁYŻWIARZ

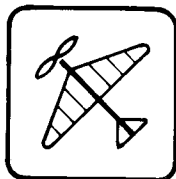
1. Ma dobrze opanowaną technikę jazdy.
 - Swobodnie jeździ na łyżwach w przód i w tył oraz zna przekładanki.
 - Wykonuje dowolne zwroty, zatrzymania się i wymijanie przeszkód z prawej i z lewej strony.
 - Holendruje dowolnie (wykonuje łuki na zewnątrz), przy czym największa krzywizna łuku winna się wahać około promienia półmetrowego.
2. Zna jazdę figurową.
 - Wykona 5 dowolnych figur na lodzie.
 - Zorganizuje zabawę na lodzie według własnego pomysłu.
3. Zna higienę łyżwiarstwa.
 - Wie jak się na lodzie rozgrzewać i jak odpoczywać aby się nie narazić na przeziębienie.
 - Umie udzielić pierwszej pomocy przy stłuczeniu. Wie co należy robić w razie załamania się lodu i jak ratować tonących po załamaniu się lodu.
4. Wykaże się doskonałą konserwacją własnych łyżw.

MIŁOŚNIK GIER

1. Bierze udział w grach sportowych:
 - a) gra z dokładną znajomością prawideł w palanta, dwa ognie, siatkówkę, koszykówkę, piłkę nożną i piłkę ręczną.
 - b) Umie sędziować, przynajmniej w trzech grach.
2. Uprawia gry ruchowe, skautowe, towarzyskie. Wymieni i objaśni przepisy, oraz wykaże w praktyce na kilku przykładach w każdej grupie, że umie zorganizować następujące gry:-
 - a) pięć gier bieżnych i rzutnych,
 - b) pięć gier ćwiczących spostrzegawczość i pamięć wzrokową,
 - c) pięć gier ćwiczących słuch i dotyk,
 - d) dziesięć gier towarzyskich.
3. Używa gry do ćwiczeń harcerskich.
 - a) przeprowadzi kilka gier służących do sprawdzenia, czy uczestnicy umieją zastosować praktycznie samarytankę, terenoznastwo, pionierkę, terenoznastwo, gotowanie, przyrodoznastwo.
 - b) przeprowadzi kilka gier służących do sprawdzenia, czy ich uczestnicy posiadają wiadomości z wychowania harcerskiego, wychowania narodowego i wychowania religijnego.

MODELARZ LOTNICZY

1. Zna polskie szybowce i samoloty oraz najważniejsze zagraniczne.
2. Zna zasady rysunku technicznego. Powiększył plan redukcyjny samolotu do skali znormalizowanej. Potrafi dokładnie przerysować plan redukcyjny samolotów i uzupełnić szczegóły.
3. Zna rodzaje drewna, potrafi je obrabiać i posługiwać się narzędziami. Potrafi kształtować i obrabiać szkło organiczne.
4. Umie kleić drewno oraz szkło organiczne. Opanował technikę malowania modeli.
5. Zbudował przynajmniej 3 modele redukcyjne z drewna w tym jeden wykona bardzo dobrze. Modele buduje w znormalizowanej skali - 1:25, 1:50, 1:100.
6. Zna opisy techniczne i historię samolotów których modele zbudował. Ma książki lub pisma zawierające zdjęcia i wiadomości o tych samolotach.

NARCIARZ

1. Posiada znajomość rodzaju nart, ich konserwacji i przygotowania do użytku.
2. Posiada narty i ma dobrze opanowaną jazdę na nartach w różnych warunkach terenowych i śniegowych:
 - zjedzie na wskos i na wprost stoku,
 - wykona krystianę do stoku i od stoku,
 - zjedzie slalomem,
 - zrobi wtył zwrot na stoku.
3. Potrafi przetransportować na nartach chorego lub ranego.
4. Wie co to jest kombinacja alpejska.
5. Zna regulaminy oznak narciarskich w kraju zamieszkania.
6. Zna i stosuje higienę narciarską.

WSKAZÓWKI

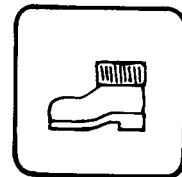
Sprawność może być nadana każdemu kto wylegitymuje się dyplomem uznanej organizacji narciarskiej. Wymagania dyplomu nie mogą być niższe od tych podanych powyżej.

OGRODNIK

1. Wie jak uprawiać ziemię w ogrodzie, rozumie znaczenie grabienia i wałowania.
Umie stosować nawozy sztuczne.
Wie co to jest płodozmian.
2. Przedyskutuje sprawę rozmnażania roślin z nasion, z podziału, z odkładów, przez szczepienie.
Wie co to są hybrydy.
3. Wymieni 10 drzew spotkanych w parkach i sadach i opíše je.
4. Zaplanuje kwietnik lub klomb, ozdobny z kwiatów i krzewów dających kwiaty, przez możliwie najdłuższy okres roku w danych warunkach klimatycznych.
5. Umie zwalczać najpospolitsze szkodniki i choroby kwiatów, warzyw i drzew.
6. Przedstawi okazy 6 warzyw wyhodowanych przez siebie w ogrodzie lub pod szkłem.
7. Posiada podręcznik ogrodniczy.

PIECHUR

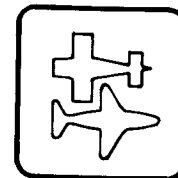
1. Ułoży plan 2 dniowej lub dłuższej wycieczki pieszej. Przygotuje spis sprzętu obozowego i osobistego w zależności od pory roku. Ułoży jadłospis.
2. Posiada własny sprzęt wycieczkowy i wykaże że umie prawidłowo pakować plecak uwzględniając rozmieszczenie ciężaru i ekonomię pakowania.
Wytkumaczy jak stosuje w praktyce zasady higieny wólczęgowskiej i racjonalnego rozkładu marszów.
3. W bieżącym roku był na 4 wycieczkach, w tym na dwóch z nocowaniem w polu.
Przedstawi dzienniczek z każdej odbytej wędrowki.
4. Wybierze miejsce na biwak, rozbije namiot dwuosobowy w miejscu bezpiecznym.
Wykona niezbędne urządzenia biwakowe.
Wskaże prawidłowy sposób organizowania i gotowania w namiocie dwuosobowym w razie złej pogody.
Wskaże kilka typów kuchenki podręcznej i omówi zalety i wady każdej.
Wykaże że zachowuje zasady higieny, bezpieczeństwa i estetyki puszczkańskiej.
5. Sprawnie posługuje się mapą, przed wymarszem opíše z mapy odcinek terenu po którym ma wędrować. Poda współrzędne wskazanego punktu. Zorientuje mapę bez użycia kompasu.
Z mapą w rękę, poprowadzi jedną wędrowkę.

PŁYWAK

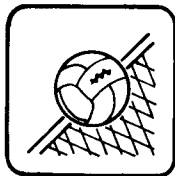
1. Skacze do wody z brzegu lub deski w wysokości co najmniej 1 metra na nogi i na głowę, a także wykona sprawnie skok startowy.
2. Nurkuje przynajmniej 25 sekund.
Wydobędzie z dna, w miejscu głębokim na jego wzrost przedmiot łatwo dostrzegalny w wodzie.
3. Przepływie przynajmniej 150 m - połowę na piersiach a połowę na plecach.
Umie pływać stylem klasycznym.
Płynie także na fali.
4. Zorganizuje w czasie kąpieli trzy dowolne zabawy i wie jak się one dadzą zastosować przy nauczaniu pływania.
5. Uprawia sport pływacki bez szkody dla zdrowia.
- wie jak długo można przebywać w wodzie,
- jak się zachować po wyjściu z wody aby się nie przeziębić,
- umie walczyć z skurczami.
6. Zna zasady bezpieczeństwa kąpieli i wykaże się ich zastosowaniem w praktyce.

ROZPOZNAWCA LOTNICZY

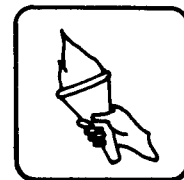
1. Zna rodzaje statków powietrznych i poda ich prawidłowe nazwy.
2. Prowadzi album samolotów lub szybowców - zdjęcia, plany, opisy.
3. Zna najważniejsze polskie samoloty i szybowce.
4. Rozpoznaje najważniejsze samoloty kraju zamieszkania i zagraniczne, i potrafi wskazać charakterystyczne różnice między nimi.
Zna ich przeznaczenie oraz dane techniczne.
5. Potrafi określić w przybliżeniu według wyglądu zewnętrznego rok powstania samolotu.
6. Rozróżnia znaki rozpoznawcze oraz znaki rejestracyjne linii krajowych oraz co najmniej 16 państw ważniejszych.
7. Potrafi ocenić na oko wysokość na której leci samolot - z błędem nie większym jak 20%.
Zna miejscowe przepisy odnośnie wysokości lotów.

SIATKARZ

1. Zna przepisy gry w siatkówkę
- wytyczy i przygotowuje boisko do gry,
- umi sędziować.
2. Ma dobrze opanowaną grę:
- serwy, wystawianie, blokowanie, podbieranie.
3. Przeprowadzi kilka ćwiczeń treningowych.
4. Wie na czym polega bezpieczny sposób gry w siatkówkę.
5. Brał udział w rozgrywkach jako reprezentant drużyny, szczepu lub klubu.
6. Orientuje się w rozgrywkach klubowych w kraju zamieszkania.

SPORTOWIEC

1. Przez okres jednego sezonu brał udział jako członek drużyny w rozgrywkach zespołowych jak np:
koszykówka pływanie
siatkówka polo wodne
hockey wioślarstwo
piłka nożna tenis
rugby bieg na przełaj
2. Brał udział jako zawodnik w przynajmniej dwóch spotkaniach indywidualnych jak np:
nurek szermierz
ping-pong hipik
dźudo wędkarz
zapaśnik lekko atleta
gimnastyk
3. Zna przepisy sportu swego zainteresowania.
Wskaże właściwe ćwiczenia gimnastyczne, wyrysuje plan boiska/trasy, opíše sprzęt, umie sędziować.
4. Wykaże się znajomością techniki w wybranym sporcie, wskaże właściwą formę, poprawi błędy.
5. Opíše cechy dobrego kapitana drużyny sportowej i dobrego członka drużyny.
Powie jakie cechy charakteru sport kształci.

WSKAZÓWKI

Nie wymienione zainteresowania indywidualne nie powinny być wykluczone z próby, pod warunkiem że komisja prób uzna że podlegają ogólnym warunkom.

STRZELEC

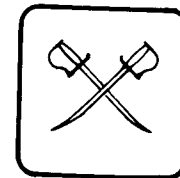
1. Zna obowiązujące przepisy legalne odnośnie posiadania i używania broni.
2. Zna zasady bezpieczeństwa w przechowywaniu broni, rozbieraniu, czyszczeniu, przenoszeniu i ładowaniu.
3. Brał udział w konkursie strzeleckim reprezentując swoją jednostkę lub klub.
4. Pełnił służbę na strzelnicy.
Zna zasady bezpieczeństwa i porządku na strzelnicy.
5. Podczas próby, na 10 oddanych strzałów z każdej pozycji bez podpory, osiągnie następujące minima:

kaliber	pozycja	minima
.177 × 10m } .22 × 25m }	leżąca	70%
	kłęcząca	50%
	stojąca	40%

Tarcze: 1 - International Shooting Union (ISU)
2 - British Small Arms (BSA).

6. Wie co to jest linia strzału i linia celu.
Oceni na oko odległość do 100 metrów z błędem nie przekraczającym 10%
7. Rozbierze, oczyści i złoży wiatrówkę lub flower.
Nastawi celownik i przeziernik.

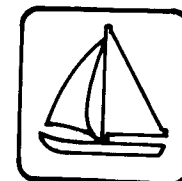
SZERMIERZ

1. Jest członkiem klubu lub sekcji szermierczej.
W ostatnich 12 miesiącach nie opuścił więcej jak 10 czasu przeznaczonego na ćwiczenia.
2. Brał udział w spotkaniach międzyklubowych, reprezentując swą jednostkę lub klub.
3. Potrafi podać zasady walki swojej broni, i różnice innych broni.
4. Zna zarys historii polskiej szabli wojskowej.

☆☆☆

ŻEGLARZ

1. Umie pływać: a) posiada sprawność "Pływaka",
ALBO
b) przepłył 100m stylem dowolnym w ubraniu (koszula, spodnie).
2. Umie wiosłować jednym i dwoma wiosłami; wiosła zabezpieczy w czasie i po użyciu.
3. Umie obchodzić się ze sprzętem żeglarskim na lądzie zabezpieczenie, transport, spuszczenie na wodę.

SPIS TREŚCI

4. Umie żeglować. W próbie praktycznej wykaże się:
 - a) Umiejętnością prowadzenia żaglówki - odbicie od brzegu i przystani, manewrowanie, podejście i cumowanie,
 - b) umiejętnością wyboru żagli w zależności od pogody,
 - c) rozumi wpływ wiatrów i prądów na zachowanie się żaglówki na wodzie.
5. Umie ratować siebie i załogę w przypadku przewrócenia się łodzi.
Umie podpłynąć do człowieka "za burta".
6. Zna podstawowe części kadłuba łodzi, ożeglowania, oliniowania i sprzętu.
7. Wykona praktycznie następujące węzły: płaski, tkacki, rybacki, wantowy (ósemkę pionierską), ratowniczy, cumowy prosty i łącznik oczkowy.
8. Zna i stosuje przepisy bezpieczeństwa obowiązujące na wodzie:
 - a) zasady ruchu wodnego,
 - b) pławność łodzi, kamizelki i koła ratunkowe,
 - c) znaki ratunkowe - dymki, rakiety, flagi.
9. Zna skład apteczki podręcznej i umie się nią posługiwać.
Stosuje sztuczne oddychanie metodą "usta-usta".

	strona
Sprawności wędrowników — — —	3
skład komisji — — —	3
przeprowadzenie próby — — —	4
sprawności harcerzy — — —	5
sposób noszenia sprawności — — —	5

SPRAWNOŚCI FACHOWE

Ceremoniarz — — —	6
Drukarz — — —	7
Elektronik — — —	8
Geolog — — —	9
Instalator — — —	10
Kierowca — — —	11
Konserwator — — —	12
Kuchmistrz — — —	13
Kwatermistrz — — —	14
Majster kajakowy — — —	15
Meteorolog — — —	15
Pionier — — —	17
Radiotechnik — — —	18
Radiotelegrafista — — —	19
Ratownik Wodny — — —	20
Redaktor — — —	21
Samarytanin — — —	22
Stolarz — — —	24
Sygnalista — — —	25

	strona			
Tłumacz	—	—	—	26
Topograf	—	—	—	26
Wskazidroga	—	—	—	28
Wyga Obozowy	—	—	—	29
Zegarmistrz	—	—	—	30

SPRAWNOŚCI INTELEKTUALNE

Apostoł wspólnoty	—	—	—	31
Ekumenista	—	—	—	32
Hagiograf	—	—	—	33
Historyk lotniczy	—	—	—	34
Historyk morski	—	—	—	35
Historyk wojska	—	—	—	36
Lektor	—	—	—	37
Liturgista	—	—	—	38
Miłośnik kultury polskiej	—	—	—	39
Znawca geografii polskiej	—	—	—	40
Znawca historii polskiej	—	—	—	41
Znawca literatury polskiej	—	—	—	42
Muzyk	—	—	—	43
Tańcerz	—	—	—	43
Plastyk	—	—	—	44
Znak (Signum)	—	—	—	45

SPRAWNOŚCI ZAMIKŁOWANIA

Astronom	—	—	—	46
Filatelista	—	—	—	47
Fotograf	—	—	—	47

	strona			
Kajakowiec	—	—	—	48
Kolarz	—	—	—	49
Kolekcjoner	—	—	—	50
Łazik górski	—	—	—	51
Łyżwiarz	—	—	—	52
Miłośnik gier	—	—	—	53
Modelarz lotniczy	—	—	—	54
Narciarz	—	—	—	55
Ogrodnik	—	—	—	56
Piechur	—	—	—	57
Pływak	—	—	—	58
Rozpoznawcz lotniczy	—	—	—	59
Siatkarz	—	—	—	60
Sportowiec	—	—	—	61
Strzelec	—	—	—	62
Szermierz	—	—	—	63
Żeglarz	—	—	—	63
Spis treści	—	—	—	65